

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

3 februari 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de kwaliteitsbewaking van de universiteiten en het gevolg dat wordt gegeven aan de verslagen van de visitatiecommissies

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de uitvoering van het zogenaamde Tivoli-akkoord van 16 december 1997 betreffende de financiering van het basisonderwijs en de gevolgen voor het secundair onderwijs

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de uitvoering van het zogenaamde Tivoli-akkoord van 16 december 1997 betreffende de financiering van het basisonderwijs en de gevolgen voor het secundair onderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 3 februari 1998

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.45 uur.*

Interpellatie van de heer Chris Vandebroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de kwaliteitsbewaking van de universiteiten en het gevolg dat wordt gegeven aan de verslagen van de visitatiecommissies

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandebroeke tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de kwaliteitsbewaking van de universiteiten en het gevolg dat wordt gegeven aan de verslagen van de visitatiecommissies.

De heer Vandebroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandebroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het eerste rapport-Dillemans dateert van 1996. Mijnheer de minister, in 1997 hebt u er meermaals met erector Dillemans en de rectoren over gediscussieerd. Het eerste voortgangsrapport zou nu zijn afgesloten. De commissie voor Onderwijs heeft de toelichtingen van de erector vernomen in een hoorzitting, waarbij we hem ook de nodige vragen mochten stellen.

Een cruciaal punt in dit eerste voortgangsrapport is het opvangen van de versnippering. In de toekomst zullen er geen volledige universiteiten meer zijn, maar wel volwaardige universiteiten. Het uitgangspunt hierbij is het begrip Universitaire Ruimte Vlaanderen. U hanteerde dit begrip voor de allereerste keer in het najaar van 1996. Het Vlaams Parlement had toen nog zitting in de Kamer.

De Volksunie streeft vanouds naar een Universiteit Vlaanderen. Mijnheer de minister, u hebt me gezegd dat daaraan werd gewerkt, maar dan wel onder de naam Universitaire Ruimte Vlaanderen. What's in a name ? Uiteindelijk hebt u gelijk. De term Universitaire Ruimte Vlaanderen geeft beter de inhoud weer dan Universiteit Vlaanderen. Dit laatste impliceerde teveel een mastodont met één overkoepelende structuur en monopolies. Nu geeft men de voorkeur aan minstens twee inrichtende universiteiten, waardoor er interne concurrentie is. Dit bevordert de kwaliteit.

Een cruciaal thema in het eerste rapport-Dillemans is de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking. Om deze kwaliteit te bereiken, richtte men de visitatiecommissies op. Ze zouden om de vijf jaar samenkomen en rapport uitbrengen. Een en ander zou de aanzet zijn tot kwaliteitszorg en -bewaking.

Een frequentie van een visitatierapport om de vijf jaar is echter te hoog gegrepen. Men zou de frequentie afzwakken tot één visitatierapport om de acht jaar.

De gemiddelde leeftijd van de ZAP-leden aan de universiteiten ligt echter relatief hoog. Hoe kan men tot een follow-up komen indien men slechts om de acht jaar inspecties uitvoert ? De geïnspecteerde leden van het academisch personeel hebben dan al de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

Minister Luc Van den Bossche : Dit lijkt mij overdreven. Op vijf jaar tijd zal het academisch personeel volledig zijn doorgelicht.

De heer Chris Vandebroeke : De nieuwe inspectieronde wordt echter afgeremd. Men wil meer tijd om de volgende visitatieronde beter voor te bereiden. De frequentie van de visitaties bleek te hoog te liggen.

Vandenbroeke

Een tweede punt van kritiek is belangrijker. De follow-up van de bedenkingen van de visitatiecommissie blijft benedenmaats. Ik kan alleen ten persoonlijke titel spreken. In mijn faculteit en departement wordt in de mate van het mogelijke rekening gehouden met de opmerkingen van de visitatiecommissie. Blijkbaar worden er toch vragen gesteld over de opvolging van de rapporten van de visitatiecommissies.

Voor een betere opvolging denkt men aan bepaalde alternatieven. In academische middens vreest men voor een superinspectieteam, wat haaks zou staan op de academische vrijheid. Persoonlijk ben ik alert geworden door een hoorzitting met de directeur-generaal voor het hoger onderwijs, de heer Adé. We hadden het toen over het probleem van de European University. De kwaliteitsbewaking kwam toen ook aan bod.

Mijnheer de minister, ik geef toe dat de heer Adé in vrij omfloerste termen te verstaan gaf dat er nood is aan een gegeven dat permanent de kwaliteit van het onderwijs, het onderzoek en de wetenschappelijke dienstverlening controleert. Dat is trouwens ook het geval voor de hogescholen.

Men is niet helemaal tevreden over de opvolging van de visitatierapporten. Men denkt ook aan alternatieven. Volgens de heer Adé kan kwaliteitsbewaking een oplossing zijn. Rekening houdend met dit alles, vrezen we voor bepaalde wegen die kunnen worden bewandeld.

Mijnheer de voorzitter, ik wil afsluiten met drie concrete vragen aan de minister. Is het juist dat men iets te hoog grijpt als men die visitatiecommissies om de vijf jaar organiseert? Wordt het interval iets groter, bijvoorbeeld acht jaar? Ererector Dillemans verwees trouwens ook naar dat interval.

Men weet dat de opvolging van de visitatiecommissies in bepaalde faculteiten en departementen niet altijd ter harte wordt genomen. Mijn tweede vraag luidt dan ook of u bepaalde alternatieven overweegt.

De derde en meest cruciale vraag luidt of u als alternatief de oprichting van een superinspectieteam voor hogescholen en universiteiten overweegt. Zo een superinspectie betekent het einde van de academische vrijheid. Mijnheer de minister, u hoort me niet beweren dat de academische vrijheid een heilige koe is. Ik weet ook wel dat er onder het etiket academische vrijheid uitwassen

mogelijk zijn. Meestal is de academische vrijheid echter een groot pluspunt. Een superinspectieteam houdt daarentegen veel meer gevaar voor uitwassen in dan wat ook.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, ik maak in mijn antwoord een onderscheid tussen hogescholen en universiteiten, hoewel ze één geheel vormen. Dat zal duidelijk worden op het einde van mijn antwoord.

Het eerste rapport-Dillemans bevatte inderdaad twee grote lijnen. De eerste lijn was de kwaliteitslijn. Die lijn domineerde, ook bij zijn beschouwingen over de frequentie van het aanbod. De tweede lijn was die van de bezorgdheid over de kwaliteitszorg. Ook die lijn was duidelijk aanwezig.

Tijdens een derde samenkomst, werd de discussie over het eerste rapport afgerond. Het verslag van die vergadering wordt nu uitgeschreven. Het wordt ter controle aan iedereen toegestuurd. Normaal zal het besluit 24 punten bevatten, die door bijna iedereen van de VLIR worden onderschreven. Zodra dat alles is afgerond, zal ik het besluit bekendmaken. Dat is dan het eerste inhoudelijke resultaat. Het tweede deelrapport verwacht ik tegen het einde van de maand februari. Zodra ik het bezit, bezorg ik het aan de rectoren. Vervolgens zal ik het bekendmaken.

Naar aanleiding van dat eerste rapport hebben we ernstig over kwaliteit en kwaliteitsbewaking gesproken. De analyse is inderdaad algemeen. Op het vlak van de visitatie zijn we vrij vlot van start gegaan. Er zijn wel opmerkingen over wollig taalgebruik, omdat nogal omfloerst, seulement pour les bons entendeurs, werd meegedeeld wat er mee te delen viel. Op het vlak van de implementatie en de opvolging zijn er natuurlijk wel problemen.

Ik kan u geruststellen : we hebben niet voor een superinspectieteam gekozen. Dat zou inderdaad de meest contraproductieve uitvinding zijn, want men zou het kind samen met het badwater weggooien. In het rapport zult u zien dat we het er allemaal over eens waren dat de belangrijkste vorm van kwaliteitsbewaking de eigen kwaliteitsbewaking is. De eigen instellingen krijgen dus als eerste de opdracht tot kwaliteitsbewaking.

Het is logisch dat de overheid een bepaalde kwaliteit van de opleidingen moet waarborgen. De overheid subsidieert de opleidingen immers, en laat ze

Van den Bossche

door de instellingen met een civiele sanctie bekronen. Het rapport-Dillemans verwijst trouwens ook duidelijk naar het aanbod en de kwaliteit. De kwaliteit wordt als een dominante factor voor het handhaven van het aanbod omschreven. Het is dan ook evident dat in de tweede plaats de overheid een belangrijke opdracht op het vlak van de kwaliteitsbewaking moet vervullen.

We hebben ook hier opnieuw voor het visitatiesysteem gekozen. De samenstelling van de visitatie moet wel internationaler worden. We moeten een soort van trekkingsrecht nemen op wat er vroeg of laat in Europa zal gebeuren. Ik vermoed immers dat er de volgende jaren een Europees initiatief komt om een soort Europese kwaliteitsbewaking te organiseren op het niveau van het hoger onderwijs. We willen daarop vooruitlopen door de samenstelling van de visitatiecommissies internationaler te maken.

Nu houdt een visitatiecommissie zich alleen bezig met onderwijs. Een tweede belangrijke wijziging is dat dit ook het geval zal zijn voor de researchbasis in de ondersteunende vakgroepen. De research zal zowel kwalitatief als kwantitatief, namelijk met betrekking tot het draagvlak, worden bekeken. Er wordt natuurlijk niet op voorhand gezegd hoe het draagvlak er zal uitzien. Dat hangt af van de verschillende disciplines.

Drie, de visitatiecommissies hebben de duidelijke opdracht gekregen in de toekomst af te stappen van wollig taalgebruik. Er werd bewust niet geopteerd voor een rangschikking. Een visitatiecommissie moet wel op voorhand de parameters waaraan ze onderwijs en wetenschappelijk onderzoek zal toetsen, bekendmaken. In functie van die parameters kan de commissie categorieën opstellen. Er worden bijvoorbeeld tien parameters weerhouden en vijf categorieën bepaald. Voor elke parameter past de instelling binnen een bepaalde categorie. Zo komt men tot een vrij genuanceerd beeld, dat geen rangschikking toelaat, in tegenstelling tot sommige Europese landen.

Vier, de universiteiten kregen de opdracht tot een degelijke opvolging. De overheid eist reactie op de rapporten van de visitatiecommissie. Dat hoeft geen letterlijke overname van de visitatietekst te zijn, maar men moet erover discussiëren. Er moeten besluiten volgen op het onderzoek van die commissie. Onbetwistbare, ernstige opmerkingen over de kwaliteit moeten een concrete opvolging krijgen.

Vijf, het verslag-Dillemans biedt een leidraad om de kwaliteit te beoordelen. Indien de visitatiecommissie negatief zou oordelen op dat punt en de instelling daar gevolg aan geeft, dan zou het aanbod tekortschieten. Voor dat soort situaties zou in een theoretische sanctioneringsmogelijkheid worden voorzien. Die mogelijkheid bestaat trouwens al in de rest van het onderwijs. Ik heb drie mogelijkheden. Ik kan én de erkenning én de subsidiëring intrekken, ik kan de erkenning alleen intrekken, maar dan vervalt de subsidiëring natuurlijk ook, of ik kan alleen de subsidiëring intrekken. Om dit geheel te laten functioneren moet misschien een heel beperkt celletje binnen het departement Onderwijs worden opgericht. Deze cel zou eerder haar moreel gezag laten gelden dan wat anders. De selectie van de personen in kwestie moet uiterst secuur zijn omwille van de beperktheid maar ook omwille van de morele aard van de opdracht.

Tot daar het hoofdstuk universiteit. Voor de hogescholen hebben we nog geen tijd gevonden om deze kwestie met de VLOR uit te praten. Bij vorige contacten is wel al gebleken dat de hogescholen van het lange type in elk geval voor het universitaire systeem kiezen. Volgens mij doen ze dat terecht. Voor de hogescholen van het korte type moeten we op termijn hetzelfde systeem aanwenden. Daar wordt de overgangperiode niet eenvoudig. Het huidige systeem is immers een postsecundair systeem met een echte inspectie, met aan het hoofd een inspecteur-generaal. Die levert trouwens schitterend werk. Hij heeft samen met zijn team in de laatste tien jaar prachtige resultaten gehaald. We moeten dus aandacht besteden aan de overgang naar het universitaire systeem. We zouden in verschillende stappen kunnen werken. Dat zal een aantal jaren vergen.

Voor de universiteiten kan ik u geruststellen : iedereen schaaft zich achter de besluiten van de VLIR. Er zal een beperkte decretale aanpassing nodig zijn. Die staat op stapel.

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Mijnheer de minister, ik heb nog een drietal vraagjes. U denkt erover een soort cel met moreel gezag op te richten om toezicht uit te oefenen. U bent dus absoluut niet van plan, zoals men in Oostenrijk doet, een soort spionnen aan te stellen ?

Minister Luc Van den Bossche : Absoluut niet, mijnheer Vandembroeke.

De heer Chris Vandenbroeke : De toekomstige visitatiecommissies zouden qua samenstelling nog meer internationaal worden. In de eerste ronde werden vooral Nederlandse professoren ingeschakeld als externen. Betekent meer internationaal ook Franse, Engelse, Duitse medewerkers ? Bij mijn weten is het universitair onderwijs verplicht Nederlandstalig. Hoe wilt u dat concreet organiseren ? Zou u cursussen laten vertalen ?

U wilt liefst geen rangschikking van de universiteiten. Uit de hoorzitting met professor Dillemans meen ik te hebben begrepen dat deze daar absoluut niet tegen opziet. Mijnheer de minister, is het inderdaad zo dat in het tweede rapport-Dillemans de sterke en de zwakke punten van de universiteiten in hoge mate aan bod komen ? Dit ligt dan uiteraard wel in het verlengde van het feit dat we niet zozeer een volgorde van universiteiten opstellen, dan wel een volgorde van opleidingen per universiteit. Het verrast me dan een beetje dat u terzake een andere mening lijkt te hebben dan erector Dillemans.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Vandenbroeke, ik kan u geruststellen : het wordt zeker geen Oostenrijks verhaal. Wat de taalkwestie betreft, behoort het tot de bevoegdheden van de VLIR om na te gaan hoe dit kan worden opgelost. Men is daar trouwens ook in Nederland mee bezig. Die verbreding zouden we dus zij aan zij met Nederland kunnen doen, zoals we eigenlijk nu ook al doen.

In verband met de ranking moet ik opmerken dat ik niet aanwezig was op de hoorzitting met erector Dillemans. Het zou me echter sterk verbazen indien hij voor een strenge ranking zou hebben gepleit, met een strikte volgorde van universiteiten.

Aan de andere kant zijn erector Dillemans en ikzelf het altijd volkomen met elkaar eens geweest dat zoiets ook niet volledig vrijblijvend mag zijn. Als we ons afzetten tegen wollig taalgebruik, moeten we ook het instrumentarium aanpassen : ook de commissie zelf moet immers de discipline worden opgelegd om af te stappen van dat wollige taalgebruik.

Het gaat hier over onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. We denken dan ook dat het goed zou zijn dat er vooraf een aantal parameters worden bekendgemaakt. Met die parameters zou men dan de universiteiten in absolute – en niet in vergelij-

kende – termen kunnen wegen. Ik geef een voorbeeld. We zouden categorieën kunnen opstellen van A tot E. A is dan buitengewoon goed, B zeer goed, C goed, D zwak en E zeer zwak.

Voor elke parameter zou men dan een universiteit in absolute termen plaatsen. Bij een volledige doorlichting ontstaat dan een tabel van een vijftiental parameters met telkens de plaatsing van de universiteit. Zo zien we meteen wat de sterke en minder sterke punten zijn van elke universiteit. Ook zien we zo binnen het universitair gebeuren waar het sterkste punt ligt in die opleiding in die atmosfeer.

Dit is dus geen ranking in de traditionele betekenis van het woord. Zoals ik al zei, zijn zowel erector Dillemans als ikzelf hier wel voor gewonnen. Ik zou in dit verband echter niet het woord ranking gebruiken : dit beschouw ik immers als een veel strikter systeem, zoals het bijvoorbeeld in Engeland wordt toegepast.

Het is nog veel te vroeg om nu al iets te zeggen over het tweede rapport. Zodra het mij officieel wordt bezorgd zal ik het bezorgen aan de rectoren. Na een bespreking met die rectoren zal het rapport worden overgemaakt aan de commissie. Op die manier kunnen we de goede verstandhouding tussen alle betrokken partijen behouden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de uitvoering van het zogenaamde Tivoli-akkoord van 16 december 1997 betreffende de financiering van het basisonderwijs en de gevolgen voor het secundair onderwijs

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de uitvoering van het zogenaamde Tivoli-akkoord van 16 december 1997 betreffende de financiering van het basisonderwijs en de gevolgen voor het secundair onderwijs

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Maes en de heer San-

Voorzitter

nen tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de uitvoering van het zogenaamde Tivoli-akkoord van 16 december 1997 betreffende de financiering van het basisonderwijs en de gevolgen voor het secundair onderwijs.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, de titel van mijn interpellatie kan de indruk wekken dat ik het opnieuw wil hebben over de financiering van het basisonderwijs. Dat is echter niet het geval. Ik zal het daar alleen maar over hebben in de mate waarin het Tivoli-akkoord bepaalt dat een bedrag van 1 miljard 800 miljoen frank voor deze financiering afkomstig zal zijn van het secundair onderwijs.

Mijnheer de minister, vorige week hebt u in een persmededeling bevestigd dat dit Tivoli-akkoord zal worden uitgevoerd. Hierover bestaan nog heel wat twijfels en misverstanden. Het Tivoli-akkoord is immers niet in een decreet gegoten, zoals dat wel het geval is met het voorafgaande Polderakkoord. Deze akkoorden zijn uiteraard niet identiek. De tekstexegese van deze twee akkoorden is echter evenmin het onderwerp van mijn interpellatie.

In deze interpellatie wil ik het vooral hebben over de bezorgdheid die leeft in het secundair onderwijs. De regering lijkt vooralsnog niet in staat een coherent antwoord te verstrekken op de vragen die vanuit het secundair onderwijs worden gesteld. Het leek ons al een illusie zomaar 1 miljard 800 miljoen frank uit de hoed te toveren van het secundair onderwijs, terwijl over de hervorming van dat secundair onderwijs absoluut geen eensgezindheid bestaat.

Dat heeft waarschijnlijk te maken met de manier waarop deze hervorming werd aangevat. Als men aanvankelijk de tekst van het regeerakkoord las, leek het erop alsof alles bij voorbaat in kunnen en kruiken was. Naar mijn mening is dat een illusie, en alweer een slecht begin van alweer een hervorming die haar echte doel zal missen. Het hervormen van het secundair onderwijs is immers niet alleen een omvangrijke taak : een succesvolle hervorming vergt de medewerking van duizenden mensen uit het onderwijsveld.

Ter illustratie wil ik een positief element aanhalen. Het is me opgevallen dat in vele discussies wordt verwezen naar de Staten-Generaal van het tech-

nisch onderwijs, in verband waarmee overigens ook de regeringsverklaring verklaart dat dit zal worden uitgevoerd. Daar is heel veel over gepraat. Het is jammer dat deze werkwijze, waarbij het hele onderwijsveld wordt betrokken, niet aan bod is gekomen vóór de krijtlijnen van deze hervorming werden getrokken. De regeringsverklaring van 21 juni 1995 bevatte immers reeds de grote keuzen die de Vlaamse regering in haar regeerakkoord had opgenomen. Hieruit besluit ik dat de CVP en de SP, de opstellers van dit regeerakkoord, het daarover eens waren.

Hierbij valt natuurlijk op dat over een aantal elementen, die in de praktijk van deze hervorming blijkbaar van groter belang zijn dan alle punten van overeenkomst in dit document, niet wordt gesproken. Er wordt met name niet gesproken over macht en nauwelijks over middelen. Ik stel echter vast dat er op dit ogenblik tussen de regeringspartijen een grote discussie woedt die net over macht en middelen gaat. Het onderwijsveld heeft dit in de gaten en heeft daar bedenkingen bij.

Naast deze bedenkingen hebben de mensen uit het onderwijs ook nog bedenkingen bij de eigen situatie waarvoor men ongerust is. Deze ongerustheid werd in de loop der maanden helaas niet weggenomen, hoewel we enige maanden geleden reeds wisten wat er het voorwerp van was.

Het regeerakkoord bevat dus een brede waaier aan afspraken over de hervormingen in het secundair onderwijs. De beleidsbrief gaat zelfs nog een stap verder en heeft het reeds over een omkaderingscoëfficiënt dat niet meer, zoals thans, zou zijn gebaseerd op de leerlingencoëfficiënten. Wegens tijdsgebrek zal ik daar niet verder over uitweiden, maar dit document bevat ook een datum : 1 september 1997. Op die datum hadden deze hervormingen in werking moeten treden.

Vanuit een positieve ingesteldheid had ik het zo kunnen bekijken : dat zou kunnen betekenen dat men die tijd heeft gebruikt om het veld te sensibiliseren voor een hervorming. Als men aan de mensen uit het secundair onderwijs, ongeacht op welke wijze ze daarbij betrokken zijn, had gevraagd welke veranderingen nodig waren opdat dit onderwijs op de drempel van de eeuwwisseling beter zou beantwoorden aan de noden van de toekomst, dan hadden we een heleboel antwoorden kunnen krijgen. We worden trouwens ook door internationale fora veroordeeld omdat we bijvoorbeeld tekortschieten qua vorming, omdat ons aantal laaggeschoolden eigenlijk veel te hoog ligt voor zo een hoog ontwikkelde samenleving als de onze.

Maes

Er zijn dus een heleboel mogelijkheden om over een onderwijsvisie te discussiëren, maar dat is in al die tijd niet gebeurd. Integendeel, de gesprekken werden meer en meer achter de schermen gevoerd. In kleine besloten vergaderingen werden belangrijke opties genomen, die dan weer ongerustheid wekken.

Maar de klap op de vuurpijl is natuurlijk het Tivoli-akkoord, waarin werd beslist middelen weg te halen uit het secundair onderwijs zonder dat er een akkoord bestond over dat secundair onderwijs. In het kader van het Tivoli-akkoord is dat immers een doorn in het oog : het feit dat men reeds beslist middelen te onttrekken zonder dat er een algemeen zicht bestaat op de hervorming. Dit zet het vermoeden van zowel veel onderwijsmensen als van een groot deel van de commissieleden kracht bij dat de hervorming van het secundair onderwijs er vooral moest komen om geld te besparen.

Mijn fractie heeft bij monde van de heer Vandebroeke in het verleden steeds aangetoond dat een goed onderwijs geld vergt. Het voortdurend afbrokkelen van de onderwijsbegroting strookt dan ook niet met de visie van de Volksunie. Allicht kan een goede hervorming van het secundair onderwijs bepaalde besparingsposten opleveren, mocht men in overeenstemming bepaalde elementen rationaliseren. Anderzijds moeten we aan alle, nog dagelijks toenemende uitdagingen van het secundair onderwijs een antwoord bieden. Daarvoor hebben we meer geld nodig. Ik begrijp de verontwaardiging van degenen die nu belast zijn met zogenaamde administratieve taken en die nu wordt gezegd dat er nu toch computers zijn die een deel van het werk overnemen. Die mensen delen ons onmiddellijk mee hoeveel werk alle problematische situaties in het secundair onderwijs, met zovele opgroeiende jongeren uit allerlei omgevingen die moeten worden opgevangen, met zich meebrengen.

Het Tivoli-akkoord bezuinigt dus op het secundair onderwijs, terwijl men nog geen zicht heeft op de echte hervorming. Ten slotte is dit akkoord ook nog een belangrijke ingreep inzake werkgelegenheid. Ook daarover zijn er terecht vragen. De regering heeft immers het verschaffen van werk haar hoogste prioriteit genoemd. Wat kan de motivatie dan zijn om zoveel werkgelegenheid weg te nemen ? Ik weet wel dat het niet de bedoeling is van de regering om mensen op straat te gooien, maar ze neemt in elk geval een aantal arbeidsplaat-

sen, waaraan we zo een grote behoefte hebben, weg.

Mijnheer de minister, ondertussen hebben we een ander document ontvangen. Ook dat veroorzaakt ongerustheid. De Vlaamse regering heeft een minidcreet over de programmaties en de vaste benoemingen opgesteld. De benoemingsstop was destijds een must voor de regering opdat de hervorming van het secundair onderwijs in alle rust zou verlopen. Mevrouw De Schamphelaere heeft onlangs in Sint-Niklaas verkondigd dat de CVP er in elk geval mee akkoord gaat dat die benoemingsstop niet wordt verlengd. Daardoor weten we dan dat die verlenging er ook niet zal komen; zo eenvoudig is dat.

Mijnheer de minister, op dezelfde eenvoudige wijze wil ik u enkele vragen stellen over de rest van de hervormingen. Ook hierover heeft de CVP een en ander gezegd. Ik las onder meer over een zogenaamd plan van een collega van u. Ik wil eerst even kwijt dat de taakverdeling van de Vlaamse ministers bij mij vragen oproept. Ik heb me steeds tot minister Martens gericht in zijn hoedanigheid van minister van Welzijn of van Cultuur, of soms in zijn dubbele hoedanigheid. Nu blijkt dat hij ook nog schaduwminister van Onderwijs is. Dit werpt echter een schaduw over de hele regering, want bij dit onderwerp zie ik dezelfde spoken verschijnen die u nachtenlang hebben wakker gehouden bij het debat over het basisonderwijs. Het zijn de spoken met de rinkelende geldbeugels of de spoken van de financiering.

De CVP heeft op één punt gelijk : dat de hervorming geld zal kosten. Het is natuurlijk een troost voor ons dat we worden bijgetreden door zo een grote partij. Maar waar het geld zal worden gehaald, is een ander paar mouwen. Het experiment in het basisonderwijs is de CVP erg bevallen : in een jaar voor de verkiezingen opnieuw schoolstrijdje spelen. (*Rumoer*)

Ik neem dat woord terug, want het ontstemt mijn collega's.

De CVP heeft bij de ontdekking van het potje in het gemeenschapsonderwijs een doos van Pandora opengetrokken. Daardoor zijn grote rellen ontstaan, maar in feite leiden die de aandacht af van waar het echt om gaat. Dat hebben we deze week ook ondervonden. In de regeringsverklaring vinden we geen woord over het vaststellen van de objectieve verschillen in het secundair onderwijs.

Maes

Minister Martens zegt dat een deel van de middelen uit het gemeenschapsonderwijs moet komen. Om de discriminatie in de subsidiëring bij 80 procent van de scholen weg te werken, zal men er dus voor zorgen dat de overige 20 procent alles – of een deel, want minister Martens is hierover niet duidelijk – moet ophoesten. Dit zal weer een aantal nachten onderhandelen tot gevolg hebben.

Voor het overige begrijp ik de CVP helemaal niet. Het is duidelijk dat onze begroting in evenwicht is. Federaal minister Smet heeft in Sint-Niklaas op een nieuwjaarsreceptie de Vlaamse ministers verweten gierigaards te zijn. Zelf kon ze natuurlijk niet zo een positieve balans en een begrotingsevenwicht voorleggen. Ik heb haar daar even aan herinnerd. Als het om de gierigheid van de Vlaamse ministers gaat, verdenk ik maar één minister. Ik bedoel minister Demeester, maar aangezien die lid is van de regeringspartij die vindt dat er meer geld op tafel moet worden gelegd, kan ook zij geen probleem vormen.

Ik denk dat de pot van minister Demeester meer schaft dan de potjes van het gemeenschapsonderwijs. Ik bedoel daarmee niet dat er geen cijfers op tafel mogen komen over objectieve verschillen. We dringen daar reeds lang op aan. In artikel 24 van de Grondwet staat dat in vergelijkbare omstandigheden gelijke subsidies moeten worden toegekend.

Indien men dat onderzoekt, zal men vaststellen dat er in een aantal vrije scholen tekorten zijn. Mijn vroegere school geeft ruitelijk toe dat ze een flink deel van de middelen voorlopig kan aanvullen met de middelen van de congregatie. Als de toekomst van deze congregatie echter niet wordt verzekerd, dan zal de minister zelf iets moeten doen. Een tip daarvoor is een oude en goede raad van de oud-directeur van de Rijksnormaalschool in Lier. Hij zei dat men het gebouwenvraagstuk moet loskoppelen van het onderwijsvraagstuk, want anders zal men bepaalde discussies in het onderwijs nooit oplossen.

Op dit ogenblik mogen we ons verwachten aan een nieuwe uitgave van de schoolstrijd, omdat men de noden van het onderwijs onvoldoende wil verstaan. Men gooit het dan maar over de financiële boeg. Een centendiscussie is immers altijd goed voor krantenartikels en emotionele betogen.

Het onderwijspersoneel heeft andere zorgen. Gaat u door met de hervorming van het secundair

onderwijs ? Zet u deze hervorming om pedagogische motieven voort of alleen maar om te rationaliseren ? Hoe zit het met de rechtspositie van de leerkrachten ? Mijnheer de minister, u moet duidelijkheid scheppen over de benoemingsstop en over de toekomstige vaste benoemingen.

Er wordt een ballonnetje opgelaten over een managementcultuur waarbij men de vaste benoemingen wil afschaffen. Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, u beiden kent het onderwijs zeer goed. Stelt u zich voor dat in het onderwijs hetzelfde klimaat zou ontstaan als in sommige van onze media, waar het effect op het aantal luisteraars en lezers belangrijker is dan opvoedkundige idealen. Ik vrees dat leerkrachten meer aandacht zullen hebben voor een benoeming dan voor hun werk voor de klas. Een leerkracht heeft niet de opdracht populair te zijn of om met allerlei drogredenen en nevenargumenten leerlingen aan te trekken. Als men dit doet, dan beschouwt men een oneigenlijke opdracht van de leerkrachten als primordiaal.

Mijnheer de minister, gun de leerkrachten de kans om vastbenoemd te worden. Respecteer de rechten op vaste benoemingen. Men zal dan een rechtsstatuut moeten ontwerpen dat voldoende pedagogische garanties, evaluatiemomenten en vorming inhoudt om deze leerkrachten te blijven motiveren.

Mijnheer de voorzitter, u signaleerde me dat ik mijn betoog moest afronden, maar dit is niet het einde van de litanie van de klachten. Er is een klacht over het statuut van de tijdelijke personeelsleden. De minister belooft in zijn persmededeling verbeteringen. We kijken ernaar uit en zullen de discussie bij gelegenheid voeren.

Ik wil eindigen met een oproep. Ga alstublieft niet door met de gevechten achter de schermen : ze leveren alleen maar nieuwe twistpunten op. Betrek de mensen van het brede onderwijsveld bij een mogelijke hervorming. Spreek over uw visie en niet over de besparingen die u op het oog hebt, zo niet zal het hele onderwijs zich tegen u en uw partijen keren.

Ik wil een goed secundair onderwijs. Er kan verbetering worden aangebracht in het secundair onderwijs. Laten we daarover praten. De leden van de regeringspartijen moeten goed nadenken over wat ze doen. Door 1,8 miljard frank van het secundair onderwijs weg te halen, zaaien ze onrust. De medewerking van het onderwijs zal nochtans nodig zijn

Maes

voor de hervorming van het secundair onderwijs – als u dit tenminste ernstig neemt.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb een groot probleem. Ik heb deze interpellatie gericht tot de minister van Onderwijs. Wie is er echter minister van Onderwijs ? Wie spreekt in de regering over onderwijs ?

De aanwezigheid van uw schaduwminister Martens en minister Demeester was wenselijk geweest. Het zou het beantwoorden van de vragen duidelijker maken. Ik ben niet zeker of uw antwoorden worden gesteund door de gehele regering. De evolutie van het voorbije onderwijsdebat heeft dit duidelijk gemaakt en rechtvaardigt mijn twijfels. Vakbonden, directies, inrichtende machten, koepels, netten, scholieren en zelfs uw coalitiepartner en de SP stellen vragen over uw onderwijsbeleid. De heer Tobback zei onlangs dat het duidelijk was dat het geld voor onderwijs niet goed wordt besteed, of dat het in elk geval beter kan worden aangewend.

Dat lijkt me een ontkenning van het onderwijsbeleid dat op dit ogenblik in Vlaanderen wordt gevoerd. Ik heb de indruk dat enkel uw kabinetleden u nog steunen als minister van Onderwijs – dat hoop ik tenminste. De heer Boone, ooit uw grote medestander in de plannen voor de omvorming van het secundair onderwijs, richt zich op dit ogenblik liever tot minister Martens dan tot u. Hij weet meestal goed en snel waar de werkelijke macht zich bevindt. Hij vindt de plannen van minister Martens trouwens veel zinniger dan de ideeën waarmee u voor de dag komt.

Mijnheer de minister, op 16 december 1997 hebt u in deze commissie namens de Vlaamse regering een onderwijsakkoord voorgesteld, het Tivoli-akkoord. Dat akkoord werd gesloten om de financiering van het basisonderwijs te waarborgen. Het had tot gevolg dat er een grote besparing van 1,8 miljard frank in het secundair onderwijs zou worden doorgevoerd.

Dit akkoord moet nog altijd worden omgezet in decreetteksten. Op dit ogenblik is er alleen nog maar een geschreven tekst. Enkele partners die de tekst mee onderschreven, hebben er al afstand van genomen. U en de regering hebben wel heel het Vlaams Parlement gedwongen om het vorige akkoord, het Polderakkoord, decretaal vast te leg-

gen. Het gevolg daarvan is dat als er niets nieuws uit de bus komt, het Polderakkoord, dat een kaal-slag is voor het basisonderwijs en de ARGO, zal worden uitgevoerd.

Mijnheer de minister, niemand trekt de bijkomende 3,1 miljard frank voor het basisonderwijs nog in twijfel. Iedereen wil dat er een dergelijk bedrag naar het basisonderwijs gaat. Het probleem is dat u een deel ervan uit het secundair onderwijs haalt, in plaats van een beroep te doen op de totale begroting om het budget voor onderwijs uit te breiden.

Bij de voorstelling van het Tivoli-akkoord in september voorspelde ik dat het als een boemerang terug op de regeringstafel zou belanden. Het akkoord is immers niet uitvoerbaar, houdt geen rekening met de eigen behoeften van het secundair onderwijs, en gaat helemaal niet uit van een algemene visie op de toekomstige ontwikkeling van het onderwijs. De maatregelen die in het akkoord worden voorgesteld, zijn maatregelen à la carte. Het is dan ook logisch dat de sociale partners actie voeren. Ook het VVKSO en de ARGO dringen duidelijk aan op nieuwe gesprekken om tot nieuwe akkoorden te komen en om nieuwe voorstellen uit te werken. Ook uw CVP-coalitiepartner heeft zich al van het akkoord gedistantieerd door het in vraag te stellen.

Bij elke persmededeling beweert men dat het akkoord onverkort zal worden uitgevoerd. Het Tivoli-akkoord bevat echter extra middelen ten belope van 100 miljoen frank, die in 1998 uit de rationalisatie van de studierichtingen moeten worden gehaald. Mijnheer de minister, zowel u als de CVP zeggen duidelijk dat als er van zo een rationalisatie sprake is, ze ten vroegste kan ingaan op 1 september 1999. Dat betekent dat de 100 miljoen frank in het Tivoli-akkoord voor 1998 niet haalbaar is. De inkt is nog niet droog, en het akkoord wordt al onderuitgehaald.

De CVP beweert bovendien dat het Tivoli-akkoord enkel kan worden uitgevoerd als er ook een midihervorming van het secundair onderwijs komt. Als men bijkomende voorwaarden aan een reeds gesloten akkoord verbindt, verruimt men het akkoord, en ondergraaft men het bijgevolg. Men verbindt er dan immers andere elementen aan.

Met uw plechtige communiezieltje hebt u in de plenaire vergadering beloofd het Tivoli-akkoord uit te voeren. We hebben er toen voor gewaarschuwd dat als dat akkoord niet wordt uitgevoerd, het decretaal vastgelegde Polderakkoord zal worden uitgevoerd, met alle nadelige gevolgen voor de ARGO.

Sannen

Nog geen maand later vraagt u bijkomende voorwaarden, en geeft u elementen aan die duidelijk aantonen dat het Tivoli-akkoord niet in deze zin kan worden uitgevoerd.

Mijnheer de minister, ik vind dat we als volksvertegenwoordigers niet moeten dulden dat de regering en de coalitiepartners van de SP en de CVP op zo een manier met het parlement omgaan. In twee maanden tijd heeft de regering vier plechtige verklaringen over het onderwijs afgelegd. Dezelfde regering of de coalitiepartners hebben die verklaringen onderuitgehaald. Van de mooie, aan de begroting gekoppelde beleidsbrief lijkt niet veel meer in huis te komen, vooral wat het aspect secundair onderwijs betreft. Er blijft dus niet veel meer van overeind.

De eerste 150 miljoen frank waarin werd voorzien werd onmiddellijk opzijgeschoven door een nieuw akkoord, het Polderakkoord. Dat akkoord werd vervolgens binnen een week opzijgeschoven door een ander akkoord, het Tivoli-akkoord. De inkt is nog niet droog, en dat akkoord wordt ook al in vraag gesteld. Als men op een dergelijke manier met onderwijs bezig is, moeten we als parlementsleden protesteren. Dit is niet langer een zinnig onderwijsdebat.

Zowel het Polder- als het Tivoli-akkoord halen werkingsmiddelen uit het secundair onderwijs. Twee weken later vraagt de CVP om meer werkingsmiddelen voor het secundair onderwijs. Wie maakt hier wie wat wijs? Ik begrijp dit helemaal niet. Het secundair onderwijs heeft zijn middelen meer dan nodig. Misschien moet er een verschuiving van middelen plaatsvinden. Dat moet dan gebeuren binnen een globale hervorming van het secundair onderwijs. Er eerst 1,8 miljoen frank uit wegtrekken en er dan weer middelen voor vragen, grenst aan het ongelooflijke. Of wil de CVP met haar laatste voorstellen de vorige weghaaloperatie verdoezelen?

De CVP pakt al even plots uit met de kip met de gouden eieren: de denataliteit! Die zal 1,5 miljard frank opleveren. Ik zou die berekening graag op papier zien. Dat soort middelen zal nooit structurele veranderingen teweegbrengen. De denataliteit is geen structureel middel om de financiering van het onderwijs te garanderen. Dit overstijgt de bevoegdheid onderwijs. Deze discussie belangt niet alleen de regering aan. De regering heeft eigenlijk een eenduidig standpunt. Het zijn vooral de coalitiepartners die een verschillende discussie voeren.

Ik wil ook mijn mening kwijt over de strategie van de heer Boone. Agalev verzet zich met klem tegen het opgraven van de oude tegenstellingen. Een schoolstrijd, hoe klein ook, is totaal misplaatst en sluit elke serene discussie uit, een discussie over de plaats van het onderwijs in de samenleving en over de werkingsmiddelen van het onderwijs.

In het secundair onderwijs spreken over een 76/100-verhouding, lijkt me zeer eigenaardig. Ik vind het zeer raar dat de CVP daar op dit moment weer mee uitpakt. Bij de bespreking van het Tivoli-akkoord heeft ze duidelijk gezegd bereid te zijn in de toekomst te werken met objectieve criteria. We zullen de criteria voor het basisonderwijs zo wetenschappelijk mogelijk onderzoeken en toepassen. De hervorming van het secundair onderwijs ligt nu in het verschiet, maar over objectieve criteria wordt niet gesproken.

De CVP hanteert weer een verhouding die nergens op slaat. Men kan het secundair onderwijs niet zomaar tegenover het basisonderwijs plaatsen. In het secundair onderwijs bestaat er qua werkingsmiddelen al een onderscheid tussen beroeps-, technisch en algemeen onderwijs. We hebben objectieve criteria voor scholen nodig, niet voor basis- of secundair onderwijs. Objectieve criteria zijn: het aantal onderwijsvormen in een school, de onderwijsniveaus, het aantal en de soort leerlingen. Het resultaat per koepel of per net maakt voor Agalev absoluut niets uit. Wat me wel kan schelen, is dat elke school over voldoende middelen beschikt om kwaliteitsonderwijs te leveren. De 76/100-verhouding is een totaal misplaatst uitgangspunt.

De minister merkt ook wel dat hij er een zootje van heeft gemaakt. De onderwijsstandpunten van de laatste twee maanden brachten nogal wat geklungel met zich mee. De minister ziet de knoeiboel nu onder ogen en grijpt naar een laatste reddingsboei: de lineaire vermindering van de aanwendingspercentages. Hij formuleerde aan de sociale partners het voorstel om de 98 percent voor volgend jaar te verlagen naar 96,4 percent. Dat zou de nodige middelen kunnen genereren voor het basisonderwijs.

Dit is een gemakkelijksoplossing voor iemand die is vastgereden in zijn eigen onmacht en vermoeid teruggrijpt naar oude remedies. Mijnheer de minister, u bent in het onderwijsbeleid de spreekwoordelijke hond in het kegelspel. Van dat kegelspel blijft echter niets over, en het is dan ook logisch dat de vakbonden de keuze niet wilden maken. Ze wilden noch de pest, noch de cholera.

Sannen

In het secundair onderwijs is er op dit moment geen ruimte om geld over te hevelen naar het basisonderwijs. Nogmaals, de enige oplossing bestaat erin nieuwe middelen uit de begroting te halen. Hier wringt natuurlijk het schoentje. De CVP blaast wel hoog van de toren. Minister Martens formuleert eigen voorstellen, maar telkens botsen zowel u als minister Martens op een njet van minister Demeester. Deze gespletenheid van de CVP maakt het debat nog complexer en ongehoofwaardiger. Onduidelijkheid alom.

Welke decreten zullen de komende maanden ter bespreking worden voorgelegd? Zal het minidecreet nog worden voorgelegd? Hoe zal de beloofde hervorming van het secundair onderwijs er nu uitzien? Niemand heeft daar nog zicht op. Dat beloofde minidecreet met de gedeeltelijke benoemingsstop en de beperkte rationalisering zal waarschijnlijk niet doorgaan. Mevrouw De Schampheleere heeft gezegd: als de CVP het niet goedvindt, wordt het niet eens voorgelegd. Dat waren haar letterlijke woorden. Er is hier dus duidelijk geen sprake van een democratisch debat.

Mijnheer de minister, desondanks wil ik u een aantal vragen voorleggen. Tegelijkertijd relativeer ik echter nu al uw antwoorden. Zoals ik al zei, ben ik immers de mening toegedaan dat uw geloofwaardigheid in deze zaak is aangetast.

Ten eerste, zult u de toegezegde bijkomende middelen voor het basisonderwijs – 3,1 miljard frank – verminderen als de regering de voorgestelde besparingen in het secundair onderwijs niet kan realiseren? Met andere woorden, zijn de extra middelen voor het basisonderwijs gegarandeerd, wat er ook met de hervormingen en de besparingen in het secundair onderwijs gebeurt?

Ten tweede, op welke manier wilt u de vermindering van de administratieve omkadering door afvloeiing van de oudere werknemers en de niet-ervaring van zieken concreet organiseren opdat de administratieve omkadering voor alle scholen evenredig verdeeld blijft? Over hoeveel personeelsleden gaat het dan?

Mijn derde vraag heb ik enigszins moeten aanpassen. Tussen het indienen van deze interpellatie en de interpellatie zelf is de situatie immers veranderd. U hebt ook zelf een nieuw standpunt ingenomen. Hoe wilt u de vastgelegde besparingen via de programmatische voor volgend schooljaar compenseren nu u zelf deze rationalisatie slechts wilt laten

ingaan vanaf 1999? Met andere woorden, waar gaat u die extra 100 miljoen frank voor 1998 vandaan halen?

Ten vierde, beschikt u over concrete aantallen van verminderde tewerkstelling in het secundair onderwijs als de rationalisatie wordt doorgevoerd? Welke ruimte zal er dan nog zijn voor de tewerkstelling van jonge leerkrachten?

Ten vijfde, bent u nog bereid om een algemene hervorming van het secundair onderwijs te realiseren? Zo ja, waarom wacht u dan niet op die algemene hervorming vooraleer er mogelijke middelen worden overgeheveld van het secundair onderwijs naar een ander onderwijsniveau?

Ten zesde, moet er – in plaats van middelen uit het secundair onderwijs te laten wegvloeien – niet veeleer een verschuiving van middelen binnen het secundair onderwijs gebeuren, zoals bijvoorbeeld de vermeerdering van werkingsmiddelen voor het technisch en het beroepsonderwijs?

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er werden hier al heel wat interessante zaken verteld door mevrouw Maes en de heer Sannen. Ik zal me dan ook beperken tot enkele korte vragen.

Mijnheer de minister, de semantiek kan heel bedrieglijk zijn. Men spreekt hier de hele tijd over twee akkoorden: het Polderakkoord en het Tivoliakkoord. Dit zijn echter twee totaal verschillende akkoorden. Het Polderakkoord is ondertussen een decreet geworden; het Tivoliakkoord is daarentegen een politieke afspraak tussen regeringspartijen. Het is een soort van nieuw regeerakkoord over de onderwijsmaterie. Ik heb daarenboven de indruk dat van dat Tivoliakkoord vandaag niet meer zoveel overblijft. Toch blijft men het over Polder- en Tivoliakkoord hebben.

Op het ogenblik dat het Polderakkoord werd goedgekeurd in het programmadecreet, stelde de SP als uitdrukkelijke voorwaarde dat ook de financiële implicaties van het Tivoliakkoord zouden worden gerealiseerd. Ik stel me vandaag de vraag wie er eigenlijk nog achter dat Tivoliakkoord staat. In dat verband worden ook de verklaringen van de diverse betrokkenen hoogst twijfelachtig. Iedereen – ook de minister en de schaduwminister – beweert achter het Tivoliakkoord te staan, maar toch heb ik het gevoel dat niemand nog achter dat Tivoliakkoord staat.

De Gucht

Ik vraag me dan ook af wat daarvan de consequenties zijn. Die vraag geldt niet alleen voor de regering, maar ook voor de SP. Ik kan me voorstellen dat men bij de SP stilaan de indruk heeft een kat in een zak te hebben gekocht. Onder zachte dwang van het partijhoofdkwartier werd het Polderakkoord goedgekeurd, maar het tweede gedeelte blijkt nu een lege doos te zijn.

Mijnheer de minister, ik wil ook nog een zijdelingse opmerking maken. Inzake het Tivoli-akkoord zijn er twee problemen. Ten eerste zijn we het niet met u eens over de plaats waar u de middelen denkt te kunnen halen. Ten tweede zit er ons insziens ook een denkfout in het Tivoli-akkoord. U betreft daarin immers ook het gemeentelijk onderwijs. Op die manier maakt u het probleem voor uzelf alleen maar moeilijker. Het betekent immers dat u nog meer financiële middelen moet zien te vinden.

Als u echter artikel 24 bekijkt, ziet u dat er eigenlijk geen enkele reden is om ook het gemeentelijk onderwijs daarin te betrekken. Men kan dit perfect oplossen door de specificiteit van de inrichtende macht. Het probleem zou dan toch al iets eenvoudiger worden. Wat gaat er nu immers gebeuren? De gemeenten die nu het geld uitgeven voor onderwijs, zullen dat in hun begroting schrappen. Dit was dus een zijdelingse opmerking.

Mijn tweede echte vraag heeft te maken met het regeringsstandpunt. Is er nu eigenlijk nog een regeringsstandpunt? Zo ja, kunt u dat dan voor ons op een kernachtige manier samenvatten? We kregen immers een plan van de schaduwminister van Onderwijs. Dat ambt is nieuw: er blijken niet alleen ministers, maar ook schaduwministers te zijn. Die schaduwminister ontvouwde een plan voor de hervorming van het onderwijs, op het ogenblik dat de regering, dacht ik, zelf al een standpunt had ingenomen door het Tivoli-akkoord op tafel te leggen. Het gaat hier immers niet over een losse bedenking die werd gemaakt tijdens een studiedag: neen, het is een regeringsstandpunt. Daarna kwam een minister uit die regering, als schaduwminister voor een andere portefeuille, naar voren en stelde een andere regeling voor.

De minister zelf reageerde daar op. Hij verklaarde het in feite eens te zijn met de voorgestelde midhervorming, maar vroeg zich af hoe die zou worden betaald. Bovendien speelt er, zoals de heer Sannen terecht opmerkte, een derde partij mee, namelijk de heer Boone. Voor hetzelfde onderwerp heb je

dus de minister, de schaduwminister en de heer Boone. Voor een eenvoudige ziel als ik is het dus bijzonder moeilijk om uit te maken wat nu het regeringsstandpunt over dit onderwerp is.

Ik heb nog een paar bijkomende vragen. Ten eerste is er de hele geschiedenis van de impact van de denataliteit, waarover minister Martens het had. Kunt u me uitleggen hoe dat in elkaar zit? Ik neem aan dat u zich ondertussen hebt afgevraagd wat dat nu eigenlijk inhoudt. Volgens mij is die denataliteit een slinkse wijze om te praten over het aanwendingspercentage. Men stelt dat er gedurende de komende jaren minder kinderen zullen zijn en stelt voor dat percentage te verlagen. U althans hebt getracht dat te verpakken als voorstellen inzake het aanwendingspercentage, minister Martens verpakt het op een andere wijze, door over de denataliteit te spreken.

Ten tweede stel ik vast dat noch de regering, noch de meerderheid eruit komt. Aan de andere kant heb ik de indruk dat het parlement er eigenlijk vrij gemakkelijk uit zou kunnen komen. De meningen van de Volksunie, Agalev, de VLD en – als de SP haar mening zou mogen uiten – ook van de socialisten lijken me zeer dicht bij elkaar te liggen. Mijnheer Swinnen, het lijkt me dus goed dat deze commissie zich zelf eens over dit probleem zou buigen, dat we onze verantwoordelijkheid als parlementsleden zouden nemen. Op die manier zou het parlement misschien enig zelfrespect kunnen krijgen. Mijnheer Swinnen, u zegt soms dat u uw verantwoordelijkheid zult nemen, maar als het erop aankomt krabbelt u terug.

De heer René Swinnen : U weet hoe men iemand noemt die zijn wensen voor werkelijkheid neemt.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, in elk geval hebben wij daaruit onze besluiten getrokken. Enerzijds werd het Polderakkoord goedgekeurd, anderzijds bereikt men geen overeenstemming en verwijdert men zich steeds verder van dit akkoord. Het Tivoli-akkoord, zoals oorspronkelijk ter tafel gelegd, zal geen werkelijkheid worden: zoveel is duidelijk. We zullen het Polderakkoord dan ook aanvechten voor het Arbitragehof. We vertrouwen erop dat dit akkoord op vrij korte termijn, als dit hof snel werkt, of op iets langere termijn, als het wat trager werkt, zal worden vernietigd. Ik hoop dan dat we in de tweede helft van dit jaar eens een open gesprek kunnen hebben over die onderwijshervorming, wanneer al het door de regering geproduceerde geknoei in scherven op de grond zal liggen.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik merk dat het risico dat men tot een opbod komt in verschillende kringen dezer dagen groot is. Ik hoop nog steeds dat het de gemeenschappelijke zorg voor het bevorderen van de kwaliteit van het onderwijs is, die ons in deze commissie samenbrengt.

Ik zal mijn betoog beperken tot één element : de hervorming van het secundair onderwijs. Ik wil een aantal elementen op een rij zetten die voor ons fundamenteel zijn in deze hervorming, en van de minister vernemen in welke mate hij deze zienswijze blijvend deelt.

Ten eerste was het onze bedoeling om de oriëntering van de leerlingen te verbeteren. Dat stond zo in de regeringsverklaring. We moeten zorgen voor een transparanter aanbod aan studierichtingen en studiegebieden, conform de verklaringen van de Staten-Generaal van het TSO destijds : door er voor te zorgen dat de studiegebieden voldoende sterk bevolkt zijn en over voldoende omkadering kunnen beschikken.

Een tweede element was het stimuleren van de samenwerking tussen scholen. Dit is mogelijk door middel van samenwerkingsverbanden, eventueel via grotere scholengemeenschappen of zelfs door vrijwillige fusies, die uiteraard omwille van de schaalvergroting niet mogen worden bestraft. Welke benaming men hieraan precies geeft, is me om het even : als men de samenwerking tussen scholen maar stimuleert en in dit kader ook de lokale autonomie bevordert.

Het derde element is steeds het waarborgen van de vrije schoolkeuze geweest. Het vierde element was de versoepeling en de verbetering van het personeelsstatuut.

Ik som slechts enkele elementen op die in deze gesprekken aan bod kwamen. Zo werd onder meer gesproken over het verbeteren van het statuut van de tijdelijk tewerkgestelden en over het versoepelen van de mogelijkheid om uit de job te stappen voor de 55-plussers. Onze fractie heeft steeds gesteld dat de vaste benoeming een essentieel onderdeel van de loopbaan van de personeelsleden moet blijven.

We weten allemaal dat enkele jaren geleden een audit van het gemeenschapsonderwijs werd uitgevoerd. We kennen ook allemaal het resultaat ervan. Ik dacht dat in de regeringsverklaring stond dat via

een decreet een hervorming van het gemeenschapsonderwijs moest komen. Ik dacht ook dat de leden van de oppositie deze opvatting deelden.

Het feit dat vandaag slechts 15 percent van de leerlingen secundair onderwijs in een gemeenschapsschool volgt, houdt diverse risico's in. Het vormt zelfs een risico op lange termijn voor de eigenheid van het katholiek onderwijs. We moeten hierover toch durven praten. De secularisering in Vlaanderen is nog nooit zo groot geweest als nu, maar toch bereikt het gemeenschapsonderwijs slechts 15 percent van de leerlingen. We moeten hierover durven nadenken. Alle partijen zouden moeten meewerken aan de noodzakelijke hervormingen van het gemeenschapsonderwijs.

Ik zal uiteraard ook iets vertellen over de werkmiddelen. We weten dat die voor het grootste gedeelte van de scholen ontoereikend zijn. Alle scholen moeten over voldoende werkmiddelen kunnen beschikken. De niet-objectiveerbare verschillen zullen bijgevolg moeten worden weggevoerd. Ik wil ook het belang van de zorgverbreding voor kansarmen benadrukken.

Mijnheer de minister, ik heb geprobeerd een aantal essentiële ideeën uit de regeringsverklaring te bundelen en op een rij te zetten. Ik vermoed dat het op korte termijn niet makkelijk zal zijn het beleid te voeren met de beschikbare middelen voor het secundair onderwijs. De cijfers hierover evolueren in een bijzonder snel tempo, waardoor soms wat nauwkeuriger te werk moet worden gegaan bij de wijze waarop we ze verkrijgen.

Op deze dagen met winterweer is uitglijden gevaarlijk. Het is dan ook goed om het hoofd koel te houden.

Mijnheer de minister, ik heb dus getracht de grote principes nog even op een rij te zetten, los van elk politiek opbod. Mijn vraag luidt : onderschrijft u nog steeds deze principes die we destijds gezamenlijk hebben onderschreven ?

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de minister, ik kan u misschien verblijden met het stellen van drie korte en zeer concrete vragen. Ik hoop van u drie korte en zeer concrete antwoorden te krijgen.

Ten eerste wil ik u een vraag stellen over de benoemingsstop. Die werd aanvankelijk voorgesteld als een tijdelijke maatregel. Nu zien we dat die zal

Huybrechts

worden verlengd en in bepaalde gevallen zal worden verstrengd. In het avondonderwijs en meer bepaald in de richtingen huishoudkunde, kleding, handel en verpleegkunde zullen leerkrachten zeer moeilijk kunnen worden benoemd. Is de benoemingsstop een tijdelijke maatregel, ja of neen ?

Mijn tweede vraag gaat over de financiële middelen voor het personeel. Het basisonderwijs krijgt extra geld. Dit vind ik prima. Het secundair onderwijs zal dit gelag echter grotendeels moeten betalen. Hoe zit het met het opvoedend hulppersoneel en met het administratief personeel ? Worden zieken en gepensioneerden nog vervangen ?

De derde vraag betreft de rationalisatie. In een fusiegemeente kan eenzelfde studierichting niet meerdere keren worden ingericht. Mijnheer de minister, het is toch niet logisch dat een school met slechts enkele leerlingen kan blijven bestaan omdat er in de gemeente geen concurrentie bestaat, en dat andere scholen met een behoorlijk aantal leerlingen hun deuren moeten sluiten omdat in een gemeente maar één school mag overblijven. Men heeft berekend dat door deze maatregel ongeveer 1.400 jobs zouden verdwijnen. Is deze berekening juist ? Zult u deze norm behouden ?

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, collega's, de uitdaging van het secundair onderwijs is pluriform. Ik kan de redenering van mevrouw Maes over de pedagogische zorg volgen, maar hoe dan ook blijven cijfers cijfers.

Deze week heeft Knack een heel leuk artikel gewijd aan de cijfers van de onderwijsbegroting en van de begroting voor het secundair onderwijs. We kunnen niet voorbijgaan aan deze gegevens. Dit is trouwens geen nieuwe vaststelling, maar een die reeds jaren geleden werd gemaakt. Onder meer de OESO heeft dit uitvoerig beschreven. Zij stelde dat we enerzijds keurig werk leverden qua uitgaven voor het gehele onderwijs, maar dat we anderzijds enorme uitgaven doen voor het secundair niveau.

Dit heeft niets te maken met de inzet van mensen of met de huidige personeelsleden, wel met de historische groei, met het feit dat de scholen zich ergens hebben gevestigd zonder dat daar een planning over werd gemaakt, met de verscherpte concurrentiestrijd in de jaren zeventig en tachtig, met

de programmatie van bijkomende studierichtingen en met zoveel meer. Daarin hebben heel wat factoren meegespeeld. Het is eerder te wijten aan structurele ingrepen. De invoering van het VSO heeft de explosieve ontwikkeling van de uitgaven in het onderwijs nog versneld.

Mevrouw Maes had het op een bepaald moment over het aantal laaggeschoolden. Dit is niet juist uitgedrukt. Er is ooit een opmerking gemaakt over het aantal mensen dat zonder kwalificatie op de arbeidsmarkt terecht komt. Dit heeft niets te maken met het niveau van scholing, maar met het feit dat men in veel andere landen tussenkwalificaties uitrekt. In Vlaanderen opteerde men er sinds het midden van de jaren tachtig voor om enkel op het einde van de studies kwalificaties te verlenen. Dit beïnvloedt natuurlijk de verhoudingen van de statistiek.

Men spreekt over omkaderingspersoneel. Wat ik nu zal zeggen, wil ik duidelijk situeren. Ik beweer niet dat het omkaderingspersoneel geen nuttige werkzaamheden verricht. Ik stel alleen maar vast dat een basisschool voor 300 leerlingen een deeltijds medewerker heeft. Een secundaire school heeft voor hetzelfde aantal leerlingen vijf voltijdse medewerkers. Het secundair onderwijs kent weliswaar een ingewikkelder organisatie en heeft andere vereisten dan het basisonderwijs, maar een verhouding van één tot tien is een scheefgetrokken situatie. Ik vertel daarmee niets nieuws. De leden van deze commissie weten dit zeer goed. In de regeringen vóór 1988 werd vaak op deze situatie gewezen. Toenmalig minister Daniël Coens heeft herhaaldelijk opgemerkt dat het basisonderwijs werd onderbedeeld. Denken we maar aan de drie B's die men toen formuleerde. Een van die B's stond precies voor basisonderwijs.

Onderwijshervormingen zijn altijd moeilijke ingrepen. Er zijn heel wat tegenstrijdige belangen in het spel. Het gaat daarbij niet alleen om de gekende meningsverschillen tussen werknemers en werkgevers of tussen betalers en ontvangers. Tussen werkgevers en werknemers onderling zijn er ook onderlinge tegenstellingen, en niet alleen op ideologisch vlak. Objectieve omstandigheden spelen ook mee. Wat objectief voor de een goed is, is negatief voor de ander. Het gaat dus niet om gevoeligheden of een schoolstrijd, maar om objectieve gegevens.

De belangen van scholen zijn ook binnen eenzelfde net vaak tegenstrijdig, zowel binnen de ARGO als binnen het vrije net. Grote scholen hebben andere belangen dan kleine. De ARGO-scholen in West-Vlaanderen, die relatief weinig leerlingen tellen,

Van den Bossche

hebben andere bekommernissen en prioriteiten dan scholen in het Gentse. Het is merkwaardig dat men zich hierover verbaast, ook al is dit logisch te verklaren. Blijkbaar wil men geen debatcultuur en gebruikt men elk publiek debat als aanleiding voor een moordverhaal.

In het onderwijs bestaan deze tegenstellingen nu eenmaal. De heer De Meyer merkte op dat het vrij onderwijs goed is voor 75 percent van de leerlingen. Waarschijnlijk vormt dit binnen een deel van het vrij katholiek onderwijs een probleem. Men kan zich vragen stellen over de homogeniteit van het leerlingen- en lerarenkorps ten opzichte van de theoretische missie. Cynici kunnen zeggen dat ze dit probleem wel zullen overstijgen, want grotere aantallen leerlingen leiden tot meer macht. Voor sommigen is dit zeker een probleem; voor anderen niet. Ik gebruik dit voorbeeld om aan te tonen dat er ook binnen een net grote tegenstellingen kunnen zijn.

Sommige scholen zochten spontaan naar een ordening en schaalvergroting. De overheid verplichtte hen niet tot fusies, maar ondernam wel pogingen om de nadelige gevolgen ervan in de tijd te spreiden. In Deinze is er een operatie gebeurd die nadelig was voor de deelnemende scholen. Het aanbod in de gemeente zelf werd daarentegen veel duidelijker. In andere gevallen zou hetzelfde kunnen gebeuren.

Het begrip eindtermen staat niet meer ter discussie, de inhoud en de formulering wel. Inrichtende machten en vakbewegingen zijn het eens geraakt over een tekst die zeer dicht aanleunt bij de oorspronkelijke tekst die de inspectie voor het secundair onderwijs had opgesteld. De verschillende gesprekspartners zijn het erover eens dat de inhoud daarvan dringend in praktijk moet worden omgezet. De werkzaamheden gaan dus door. Mevrouw Maes heeft gelijk dat het secundair onderwijs dit project ook pedagogisch moet waar maken. Dat betekent dan weer niet dat het financiële aspect geen aandacht verdient.

Er is inderdaad een verschil in de rekening tussen het uiteindelijke en het onmiddellijke effect van maatregelen. De fasering van het lijden is daarbij niet onbelangrijk. Begeleidende maatregelen waardoor men later opbrengsten heeft, verontrusten vooral de mensen die aanvaarden dat er iets moet gebeuren. Die mensen zijn talrijker dan men denkt.

De inrichtende machten zijn het er ook over eens dat er in het secundair onderwijs iets moet gebeuren. Er zijn wel verschillende meningen over de mate waarin dat nodig is en over wat er precies moet worden gedaan. De administratie had als theoretische oefening de verschillende denkkaders om geld te besparen op een rijtje gezet. Een van de aangereikte mogelijkheden was de oude remedie om in te werken op het omkaderingspercentage. Dat voorstel komt dus niet van mij. Daartegen is terecht gereageerd, uit verschillende hoeken. Zo een voorstel komt bijvoorbeeld zwaarder aan bij het vrije net, en wordt daar dan ook zwaarder aangevochten. Dat net wordt door zo een remedie proportioneel immers zwaarder getroffen dan het ARGO-onderwijs, waarvan de scholen qua leerlingencoefficiënt meestal volledig in de hoogste schijf worden betaald. Het is dan ook bijna voorspelbaar dat men op dat ogenblik zegt dat de verschillende netten niet gelijk worden behandeld. Het gaat hier wel over een gelijke behandeling in de politieke betekenis van het woord, en niet in de grondwettelijke betekenis.

Velen zijn het er dus over eens dat er in het secundair onderwijs moet worden ingegrepen. Op termijn houdt dat een inlevering in op een reeks elementen. Zelfs de vakbonden begrijpen dat. Ze zullen het wel niet promoten, maar dat is een ander verhaal. Ze hebben ook een aantal problemen, bijvoorbeeld op het vlak van de werkgelegenheid in het algemeen. Dat is begrijpelijk. Verder hebben ze terecht problemen met individuele gevallen. Het gaat eigenlijk om microgevolgen van de macroadaptatie. Dat zijn legitieme bezorgdheden, die tijdens het debat aan bod moeten kunnen komen.

Mijnheer De Meyer, ik zal eerst op uw vragen antwoorden. Ze zijn heel duidelijk en scherp geformuleerd. De discussie over oriëntering van studierichtingen en studiegebieden is op dit ogenblik een verworvenheid. De uitvoering ervan zal waarschijnlijk heel gemakkelijk zijn. Hoe dan ook is dat al een belangrijke stap vooruit.

Het stimuleren van de samenwerking blijft een item dat aanwezig moet zijn in het voorstel van de regering aan het parlement, ongeacht of het wordt geformuleerd in samenwerkingsverbanden, fusies of scholengemeenschappen. Er zijn immers ontelbare varianten mogelijk. Mijn antwoord op uw vraag is dus onbetwistbaar ja. De samenwerking kan wel op verschillende manieren worden gestimuleerd. Ik zal de mogelijkheden vandaag niet allemaal op een rijtje zetten. Het essentiële is dat mijn antwoord onbetwistbaar ja is. Dat ligt trou-

Van den Bossche

wens in de lijn van de filosofie die ik zo-even heb uiteengezet. Bijna iedereen aanvaardt dit.

We blijven aandacht besteden aan de vrijeschoolkeuze. Dat is immers een grondwettelijk gegeven. Ik wil even anticiperen. Ik begrijp de opmerking van de heer Huybrechts, alhoewel ze slecht was geformuleerd. We spreken immers niet over het sluiten van scholen, maar over het minder aanbieden van studierichtingen. Als er een studierichting niet meer wordt aangeboden in een bepaalde school, betekent dat nog niet dat die school wordt gesloten. Men mag beide zaken niet verwarren.

Ik geef wel toe dat de beeldvorming terzake voor de betrokken leerkrachten, ouders en leerlingen op het eerste gezicht moeilijk te begrijpen is. Ik geef het heel realistische voorbeeld van een stad waar één net vijfmaal hetzelfde aanbiedt. Als men daar een norm opzet, kunnen die richtingen bijvoorbeeld nog viermaal worden aangeboden. In één school moet het aanbod dus verdwijnen. Anderzijds is omwille van de vrije keuze perfect mogelijk dat een school die die richting organiseert voor minder leerlingen dan de minst bevolkte school van het andere net, die richting toch behoudt. Dat is een van de typische problemen van het onderwijs. De overheid heeft de plicht om de vrije keuze grondwettelijk te garanderen. Dit gebeurt in moeilijke omstandigheden. Het gemeenschapsonderwijs heeft slechts 15 percent van alle leerlingen uit het secundair onderwijs. Indien het 30 percent had, zou dit zich niet voordoen. Die 15 percent hangen niet van mij af, maar van talrijke andere factoren. Men kan natuurlijk niet aan elke betrokkene – ouder, leerling of leerkracht – vragen dat hij met de Grondwet gaat slapen. Dat brengt soms onvrede mee bij individuen. Dit blijven de fundamenten van ons onderwijsbestel : vrijheid van onderwijs maar ook vrije schoolkeuze.

Een hervorming van het secundair onderwijs moet voor sommige essentiële punten van het statuut uitsluitel geven. De vaste benoeming is zeker een van die punten. Ik heb namens de regering al meermaals gezegd dat de vaste benoeming in het onderwijs een onlosmakelijk en onaantastbaar onderdeel van het statuut blijft. Dat is onbetwistbaar. Men kan daarover allerlei theorieën ontwikkelen, maar de regering blijft trouw aan haar standpunt. Ik herhaal dit vandaag, ongenueanceerd. Het statuut van tijdelijk personeelslid is een slecht statuut. We moeten daaraan sleutelen. De regering moet daar een antwoord op formuleren binnen de hervorming van het secundair onderwijs.

De heer De Meyer heeft terecht de aandacht gevestigd op de uitstapregeling. Bij de afslanking van een richting ontstaat een personeelsprobleem. Als we het gewone mechanisme laten spelen, kunnen we ons troosten met het idee dat er minder jobs sneuvelen dan er personeel weggaat, gezien de leeftijdscurve. Over het algemeen echter zal de jongere leerkracht regelmatig het gelag betalen, terwijl oudere personeelsleden regelmatig om een vervroegde uitstapregeling vragen. We moeten werk maken van een begeleide uitstapregeling. Er is een verschil tussen de uiteindelijke opbrengst en de momentane opbrengst : de besparingen zullen immers tijdelijk naar de uitstapregeling gaan.

De vier partijen die ooit het Argodecreet mogelijk hebben gemaakt, zullen worden uitgenodigd om te bekijken of we in de lijn van Ernst & Young – met grote nadruk op decentralisatie dus – het Argodecreet kunnen herzien. Die vraag zal worden gesteld op grond van het laatste verslag.

De werkingsmiddelen vormen een bijzondere uitdaging binnen dit verhaal, niet alleen om grondwettelijke maar om vele redenen, ook politieke. Ik stel tot mijn vreugde vast dat niemand het probleem van de werkingsmiddelen betwist. De vraag is : waar halen we het geld ? Ik ben verbaasd door de opmerking van de heer De Gucht dat het gemeentelijk onderwijs geen geld meer nodig had. Ik zal dit niet al te letterlijk nemen.

Volgens het Tivoli-akkoord moet er na een definitiestudie een studie ten gronde volgen. Dit blijft onverkort geldig. Dat wordt geen gemakkelijk onderzoek en het zal tijd vragen. Het moet zowel voor het basisonderwijs als voor het secundair onderwijs worden uitgevoerd. Ik herhaal mijn woorden uit de commissievergadering : het onderzoek zal bijdragen tot de noodzakelijke rust in de discussie. Ik begrijp dat sommigen in afwachting van de afronding de 76/100-verhouding willen hanteren.

Indien sommige zaken niet op 1 september 1998 worden gerealiseerd maar op 1 september 1999, dan zal de begrotingscontrole hierop een antwoord moeten bieden. U hebt natuurlijk gelijk dat er op dat moment geen 100 miljoen frank opbrengst zal zijn. Met andere woorden, in de begrotingscontrole zal men rekening moeten houden met dat bedrag van 100 miljoen frank. Het is uiteraard veel gemakkelijker om 100 miljoen frank te vinden dan 4 miljard frank. Omdat dit later ingaat, kan men dit bovendien ook op een betere manier voorbereiden. Ik hoop dus eigenlijk dat u blij bent dat het later wordt uitgevoerd.

De heer Ludo Sannen : Dit is geen onverkort uitvoeren van het Tivoli-akkoord.

Minister Luc Van den Bossche : Dit is wel een onverkort uitvoeren van het Tivoli-akkoord. In politieke termen betekent het Tivoli-akkoord immers dat men zich ten gronde over de huidige werkmiddelen uitspreekt en dat men een pad uitstippelt om tot de nieuwe toestand te komen. Dat is één.

De heer Karel De Gucht : Iedereen wijkt van dat pad af.

Minister Luc Van den Bossche : Niemand wijkt van dat pad af, mijnheer De Gucht. Tegelijk heeft men inhoudelijke afspraken gemaakt over hoe men moet omgaan met de objectieerbare verschillen en over hoe men die discussie op de meest wetenschappelijke wijze kan beëindigen. Dat is twee. Samen vormen ze dus de twee essentialia van het Tivoli-akkoord.

In het verlengde van het Tivoli-akkoord komt daarbij nog eens wat ik 'het tijdelijke van de erediens' zou willen noemen, in dit geval het tijdelijke van onderwijs. Meer bepaald gaat het om de volgende vraag : 'als er geld moet zijn, waar moet het dan vandaan komen ?' Het zal dan wel verschil uitmaken of dit al dan niet kan worden verwezenlijkt in een omgeving waarin ook een midi-hervorming van het secundair onderwijs plaatsvindt.

Ik kan uiteraard niet ingaan op alle verklaringen die er over deze zaak al werden afgelegd. In de meeste gevallen gaat het om niet meer dan divertimento's. Ik stoor me daar niet aan. Het is misschien ook zo dat sommige nota's die aan bepaalde mensen worden toegeschreven, niet eens van die mensen afkomstig waren. (*Rumoer*)

De heer Karel De Gucht : Waarom reageert u daar dan op ?

Minister Luc Van den Bossche : Ik heb daar helemaal niet op gereageerd, en ik zal dat ook niet doen. Mijnheer De Gucht, als u morgen een opstel schrijft, zal ik daar ook niet op reageren, zelfs als dat opstel bijvoorbeeld over de commissie-Verwilghen zou gaan.

De heer Karel De Gucht : U moet toch reageren op de verklaringen van uw schaduwminister ?

Minister Luc Van den Bossche : Het feit dat u wilt dat ik reageer, verplicht me nog niet om dat ook te doen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, uw antwoord leert ons vooral iets over uw benadering. U gaat duidelijk zeer voorzichtig te werk. Er is ook de afspraak om een aantal belangrijke zaken pas te regelen bij de verkiezingen. We zullen nu met aandacht volgen wie er in de nabije toekomst meer assertief zal optreden. Het spreekt natuurlijk vanzelf dat u zich geen zorgen hoeft te maken over de standpunten van een coalitiepartner of van een collega in de regering, als die het spel niet hard speelt.

Ik heb wel geen antwoord gekregen op mijn vraag over de benoemingsstop.

Minister Luc Van den Bossche : Dat ben ik inderdaad vergeten. Ik zal dat meteen rechtzetten. Daarover zijn natuurlijk besprekingen met de vakbond aan de gang. De benoemingsstop is in principe opgeheven. Er zijn wel drie punten van discussie.

Het eerste discussiepunt gaat over het onderwijs voor sociale promotie. Daarvoor geldt nu nog de 20-percentgrens. Ik wil er wel op wijzen dat die grens uit een CAO komt. Ik zeg nu al dat ik daar niet al te moeilijk over wil doen. In principe zou ik tegen de vakbonden kunnen zeggen : 'U hebt het zelf getekend; u hoeft daar nu dus niet over te klagen.' Ik ben echter bereid om daar verder over te praten.

Het tweede probleem geldt alleen voor het gesubsidieerd onderwijs : vanaf wanneer kan iemand worden benoemd ? In het vroegere rijksonderwijs was het de gewoonte dat men ofwel werd benoemd voor een volledige opdracht, ofwel niet werd benoemd. Enkele jaren geleden heeft men dan het systeem geïntroduceerd van een halve opdracht, en van een halve tot een volledige opdracht.

In het vrij onderwijs en het gesubsidieerd officieel onderwijs bestaat een andere gewoonte. Er is op dit moment trouwens ook een andere statutaire situatie. Daar is het mogelijk om voor één uur een benoeming te verwerven. Ik denk dat een benoeming voor één uur minder belangrijk is dan de voorrangsregeling die daaruit volgt. Wie voor één uur is benoemd, heeft immers voorrang bij een aantal toekomstige openverklaringen. Het gaat hier om een voorrangsregel. Op dit ogenblik is het voorstel om terzake naar halftijdse benoemingen te evolueren, minder problematisch dan het feit dat men al die tijd geen voorrang kan verwerven op anderen bij ontstane vacatures. Tot zover de tweede discussie. Deze onderhandelingen zijn echter nog steeds gaande.

Van den Bossche

De derde discussie heeft dan weer niets te maken met de benoemingsstop, maar dateert van vroeger. Het gaat hier om de zogenaamde structureel boventalligen – in de vakken huishoudkunde, kleding, verpleging – die al door een benoemingsstop waren getroffen vóór het voorstel tot de tijdelijke benoemingsstop twee jaar geleden het parlement bereikte. Hierover worden reeds enige tijd besprekingen gevoerd, die vrij vlot verlopen. In de huidige cijfers is te zien hoe de structurele boventaligheid in twee van de drie gevallen tot zeer lage proporties werd gereduceerd. In het derde geval is het structurele overschot duidelijk sterk afgenomen. Toch is dit aantal nog aanzienlijk. In feite spitst de discussie zich nu voornamelijk op de derde groep toe.

Al deze discussies, die nog steeds gaande zijn, betreffen dus geen verlenging zonder meer van de benoemingsstop. Het betreft ten eerste een probleem in het onderwijs voor sociale promotie, dat volgens mij op te lossen is. Ooit hebben de vakbonden in die materie iets te veel getekend, maar zo erg is dat nu ook weer niet. Ten tweede gaat het over een discussie ten gronde die gevoelig ligt, niet zozeer vanwege de uitgebreide bemoeilijking van een vaste benoeming, maar door het tussentijdse verlies van de voorrangregeling. Ten derde gaat het over een selectieve benoemingsstop, zoals die destijds werd genoemd. Tweederde van dit probleem is reeds opgelost. Alleen over het overblijvende derde bestaat er nog discussie.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, ik zal niet dieper ingaan op dit onderwerp. Ik wil slechts beklemtonen dat dit niet zo onbelangrijk is als het voor sommige buitenstaanders misschien zou lijken. Ik denk in dit verband bijvoorbeeld aan het bijzonder kunstonderwijs, waar men sowieso niet op zoek is naar mensen met een voltijdse betrekking. Men neemt deze mensen, die ook kunstenaar zijn, liever deeltijds in dienst, maar wil ze toch benoemen voor de uren waarop ze aan die school zijn verbonden. Verder hoop ik dat de minister een creatief antwoord zal kunnen geven op het veranderend karakter van die structurele overschotten. Het is immers niet logisch om in dat verband de vroegere maatregelen door te trekken naar de toekomst.

De minister heeft het over een aantal verworvenheden. Hij vermeldt de eindtermen. Hij vernoemt in dat verband afspraken in verband met studie-

richtingen en -gebieden. Ik ben er niet zo zeker van dat er op dit ogenblik een toereikende consensus bestaat over de samenwerkingsverbanden.

De minister heeft dit ook niet beweerd. Hij stelde dat niet het principe van de samenwerkingsverbanden wordt aangevallen, maar de wijze waarop ze worden ingevoerd. Mijnheer de minister, u zult, althans in de Guimardstraat, waarschijnlijk meer instemming ontmoeten naarmate u de top nadert. Hoe hoger men daar zit, des te meer liefde men voor de samenwerkingsverbanden heeft. Bij de basis van het vrij onderwijs leeft echter de vrees dat deze verbanden de autonomie van de scholen zullen uithollen en hun typische eigen pedagogisch projecten zullen tenietdoen. Deze bekommernis moeten we als wetgevers in het oog houden. Ik vraag me dan ook af wat de plaats van dit parlement is in dit gesprek over de hervormingen.

Mijnheer de voorzitter, in onze commissie konden we best eens een gesprek voeren over die zogenaamde verworvenheden, en vooraf van gedachten wisselen over de wijze waarop de samenwerking kan worden georganiseerd. Het zou immers bijzonder jammer zijn als we hier met twee opties tot samenwerking werden geconfronteerd : één die wordt ondersteund door de Guimardstraat, die tracht met zo weinig mogelijk mensen zo veel mogelijk scholen te controleren, en één van de ARGO. In verband met de ARGO hopen we trouwens dat de belangrijke conclusies van Ernst & Young in verband met decentralisatie kunnen worden uitgevoerd. Natuurlijk rijst daarbij wel de vraag hoever men met een samenwerkingsverband kan gaan, terwijl men in de praktijk toch de vrije schoolkeuze wil realiseren. Ik meen dat de Guimardstraat en ARGO terzake op dezelfde golfte kunnen komen. Er zou echter grote ontevredenheid over kunnen ontstaan in het onderwijsveld op zich. Het lijkt me goed dat de wetgevende macht terzake zijn verantwoordelijkheid neemt.

Wat u over de werkingsmiddelen zei, is nog niet zo heel duidelijk. Tot nu toe is de begroting voor het secundair onderwijs er vooral een geweest voor personeel. Terecht zijn er heel wat klachten over het gebrek aan werkingsmiddelen. De heer Vandebroeke heeft in deze reeds vaak gewezen op de noodzaak aan uitrusting in het onderwijs. Ik ben nog steeds enigszins op zoek naar het echte antwoord over de financiering. De minister verklaart dat 100/76 een voorlopig streefdoel zou kunnen zijn. In de oorspronkelijke regeringsverklaring staat dat de financiering evenredig aan het aantal leerlingen moet gebeuren.

Minister Luc Van den Bossche : Mevrouw Maes, sta me toe u even te helpen. Wat u nu citeert gaat over de omkadering, het leerlingencoëfficiënt en het afschaffen van de degressiviteit en de zogenaamde linearisering.

Mevrouw Nelly Maes : Het heeft dus niets met de werkingsmiddelen te maken.

Dan wil ik in elk geval toch vragen of we de discussie over de objectieveerbare verschillen in de commissie zullen voeren ? U hebt gezegd dat dit zou gebeuren over het basisonderwijs dat dit dan onlosmakelijk verbonden zou zijn met de discussies over het secundair onderwijs. In het vrij onderwijs zijn de toestanden in het basisonderwijs dramatischer dan in het secundair onderwijs.

Minister Luc Van den Bossche : De cijfers tonen dit ook aan. In het basisonderwijs is de verhouding 34.000/11.000, en in het secundair onderwijs 46/26. De decalage is dus veel groter in het basisonderwijs.

In het Tivoli-akkoord werd bepaald dat we in twee periodes zullen werken. Eerst zal de studie over de definitie gebeuren, en eenmaal die klaar is, zal het resultaat ervan worden meegedeeld. Daarna zal worden uitgemaakt hoe de studie moet verlopen en wie deze zal uitvoeren.

Mevrouw Nelly Maes : Ik veronderstel dat, naarmate er meer consensus bestaat over de hervorming, de minister de studie aan het parlement zal voorleggen en zal laten bekrachtigen in de vorm van mini- of mididecreten. Op deze manier zal echter geen grote ambitieuze hervorming tot stand komen.

Ik vraag om klaarheid over de mogelijkheid die de minister ziet om in de toekomst de officiële netten van secundair onderwijs om te vormen tot één net. Ik geloof dat netoverschrijdende initiatieven waren gepland en dat hierover gesprekken worden gevoerd en wil dan ook naar de toekomst kijken. De Volksunie opteert ervoor het officieel gesubsidieerde onderwijs en het onderwijs van de ARGO op elkaar af te stemmen. We willen de erg scheve tafel een beetje rechter maken. Met 15 percent zou de ARGO anders een heel erg kleine partner worden.

De heer De Meyer heeft op de sterke positie van het vrij onderwijs gewezen. Hij had het over 75 percent. Ik heb gedurende elf jaar les gegeven in het vrij onderwijs. Ik heb grote veranderingen opgemerkt. Het vrij onderwijs is grotendeels

inwendig gesecculariseerd. Het is dan ook veelal veel pluralistischer dan uit zijn statuut blijkt. Ik juich deze verandering op zichzelf toe. Als men echter de toekomst van het officieel neutraal onderwijs bemoeilijkt, dan bemoeilijkt men tegelijkertijd ook de mogelijkheid om een echt model van vrije school aan te bieden. De vrijheid van de ene is slechts mogelijk door het bestaan van de andere. Dit moet in bepaalde middens goed in de oren worden geknoot voor men de hakbijl zet in de kredieten van het officieel neutraal onderwijs.

Ik hoop dat de commissie over de hervorming van het secundair onderwijs zal kunnen spreken in pedagogische termen. Ik hoop tevens dat de discussie niet wordt vervalst door achter de schermen te vechten over centen en macht en door het gevecht te voeren in de scholen en de kranten en hier te doen alsof er geen vuiltje aan de lucht is. Dit is een parlementaire commissie en dus moeten hier de grote beslissingen worden genomen. Nu krijgen we meer informatie over de hervorming van het secundair onderwijs van de eenvoudigste vakbondsafgevaardigde van een school, dan van de bevoegde minister in een commissie voor Onderwijs. Het parlement wordt hierdoor onheus behandeld. Ik sta erop dat zo een belangrijke hervorming niet wordt toevertrouwd aan de lobby's, maar in het openbaar en op een transparante wijze gebeurt, zowel wat de motieven, als wat de cijfers betreft.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb reeds meerdere keren gevraagd naar dat debat. Ik moet eerlijk toegeven dat we ook geregeld op de hoogte werden gebracht van de nieuwe denkkaders.

Het antwoord van de minister vandaag is heel algemeen en gaat in op de algemene principes van een mogelijke hervorming. Hij doet dit tweeënhalf jaar nadat deze reeds werden vastgelegd en we het erover eens waren. De algemeenheid van het antwoord typeert de zwakte van de positie van de minister in de regering op het vlak van onderwijs. Ik ben van hem veel duidelijker antwoorden gewoon, maar nu heb ik zelfs de indruk dat hij via de algemeenheid de twijfel en de onduidelijkheid probeert te begraven.

Wanneer hij het heeft over een uitstapregeling, moet ik hem onmiddellijk herinneren aan de resolutie die unaniem door dit parlement werd goedgekeurd en waarin werd gesteld dat elke hervorming van het secundair onderwijs met een uitstaprege-

Sannen

ling gepaard moest gaan. We weten allemaal dat er voor de tijdelijken dringend nood is aan een sta-tuutwijziging.

Vandaag gaat het niet over de breedvoerigheid met betrekking tot de eindtermen en dergelijke meer. Dat zijn dingen die we al dikwijls besproken hebben en waarover we verder moeten praten, maar niet vandaag. Vandaag ging het over een paar heel concrete punten. Met één concreet punt werden we voor de Kerstvakantie geconfronteerd. Ik heb het over het Tivoli-akkoord dat heel concreet uitgewerkt was met financieringsmechanismes en al. Nu blijkt plotseling dat 100 miljoen frank geen enkel probleem meer vormt. Dat bedrag wordt zomaar uit de lucht geplukt en we moeten maar wachten tot er een begrotingsaanpassing is. We weten niet eens of dit weer elders in de onderwijsbegroting zal worden gezocht, dan wel uit de algemene begroting moet worden geput. Op dergelijke informatie hebben we blijkbaar plotseling geen recht meer.

Ik heb het gevoel dat de minister het niet meer aandurft om concreet te zijn. Waarschijnlijk vreest hij, als hij het zou aandurven concreet te zijn, vroeg of laat afgestraft te worden door zijn schaduwminister of door zijn coalitiepartner. Is de hele hervorming van het secundair onderwijs bijvoorbeeld mogelijk zonder omvorming van de ARGO ? Is het mogelijk in te grijpen op de rationalisatie in de programmatie, rekening houdend met de centralistische organisatie van de ARGO ? Hier legt u de uitgangspunten bij de fusiegemeenten. Wat is dan de rol en de plaats van de Lokale Raden en van hun directies ? Ik denk dat hierdoor nogal wat problemen naar voren worden geschoven. Ik lees hier bijvoorbeeld plotseling in een persmededeling van de minister dat samenwerkingsverbanden en fusies zullen worden gestimuleerd in het verlengde van het bestaande decretale kader. Ik weet echt niet wat ik me daarbij moet voorstellen. Op dit ogenblik is er voor samenwerkingsverbanden immers geen decretaal kader. Het enige wat dienaangaande bestaat, zijn de scholengemeenschappen en voor de fusies bestaat een regeling. Wat moet ik nu veronderstellen ? Is er nu in de toekomst alleen in fusies voorzien of wordt er een nieuw kader gecreëerd voor die samenwerkingsverbanden ? Hier spreekt de minister over 'in het verlengde van het bestaande decretale kader'. Na tweeënhalp jaar discussie en beleidsnota's over de hervormingen van het secundair onderwijs had ik concrete antwoorden verwacht, maar die krijgen we niet.

Wie is er trouwens vragende partij over de hervormingen van het secundair onderwijs ? Wie is er vragende partij over de inperking van de studiegebieden en rationalisatie ? De Staten-Generaal van het technisch en beroepsonderwijs ! Die vragen liggen daar nu misschien al vijf jaar. Daar had u kunnen rond werken. In het ASO, waar het eenheidstype eigenlijk nog maar pas bestaat, is er op dit moment niemand vragende partij. Wie is er vragende partij voor grotere fusies en samenwerkingsverbanden ? Wie wil de verscheidenheid – Jezuïetencolleges, Salesianenscholen, Bisschoppelijke colleges, enzovoort – van het vrije onderwijs opheffen ? Wie wil daar nu één eenheidsworst van maken ? Niet de lokale en autonome scholen. Misschien andere mensen die inderdaad het vrij gesubsidieerd onderwijs als één moloch willen bekijken en benaderen. Ik heb geen enkel probleem met de feitelijke aan de gang zijnde secularisatie binnen bepaalde scholen. Ik denk dat het op die manier is dat we evalueren naar een echt pluralistisch onderwijs, namelijk door de stap te zetten die we in het decreet basis-onderwijs al gesuggereerd hebben : laat ook vrij onderwijs pluralistisch onderwijs aanbieden in het kader van de vrije keuze. Ik denk dat we pas dan evolueren naar iets dat meer aan de maatschappelijke werkelijkheid beantwoordt.

Er is nog één vraag waarop ik vandaag nog van de minister een duidelijk antwoord wil : is die 3,1 miljard frank voor het basisonderwijs gegarandeerd, ongeacht wat er zou kunnen gebeuren met de hervorming van het secundair onderwijs ? Ik vind het immers belangrijk dat we het basisonderwijs op dat vlak kunnen geruststellen.

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer René Swinnen : Mijnheer de voorzitter, we zijn altijd vragende partij geweest voor de volledige uitvoering van het Tivoli-akkoord en daar blijven we ook bij.

We moeten duidelijk stellen dat de 1,8 miljard frank waarover door de interpellanten is gesproken, geen jobvernietigende operatie inhouden. Dit element werd onvoldoende onderstreept. Bij de bespreking is duidelijk gesteld dat het verdwijnen van een aantal jobs in het secundair onderwijs eigenlijk gebeurt door de natuurlijke uitstroom en de uitstapregeling. Met andere woorden : er komen geen nieuwe jobs bij, maar de middelen die naar het basisonderwijs worden verschoven, bieden – in het kader van de autonomie die men ook aan het onderwijsveld wenst te geven – de mogelijkheid voor de scholen om nieuwe jobs binnen het basisonderwijs te creëren.

Swinnen

Wanneer er een ruimere hervorming van het secundair onderwijs moet komen dan de denkkaders waarin in het Tivoli-akkoord en in het minidecreet is voorzien, dan zal dit, aldus de SP, meer middelen vergen die van buiten de onderwijsbegroting moeten komen. Dit zeker tot de hervormingsmaatregelen op kruissnelheid gekomen zijn. Ik denk daarbij, zoals de minister nogmaals heeft onderstreept, aan een versoepeling van de uitstapregeling.

Het probleem van het tekort aan werkingsmiddelen in het secundair onderwijs is algemeen aanvaard. Wanneer we de middelen willen optrekken van het vrij gesubsidieerd onderwijs, moet dit kunnen gebeuren buiten de middelen van de onderwijsbegroting om, en met name binnen de marges van de algemene Vlaamse begroting. Die 100/75-verhouding is eigenlijk niet vreemd. We vinden ze ook terug in het Schoolpact dat in afwachting van het debat over de objectievebare verschillen kan worden gehandhaafd. Om die verhouding te bereiken, dienen er alleszins nieuwe middelen buiten de onderwijsbegroting te worden gezocht.

Laten we hopen dat de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek zo snel mogelijk op de tafel van deze commissie terechtkomen, zoals is beloofd door de minister. Dan kan het echte debat rond de objectievebare verschillen worden gevoerd.

Mijnheer de minister, we zijn vragende partij voor concrete maatregelen en dit zo snel mogelijk ten einde invulling te geven aan de uitvoering van het Tivoli-akkoord en van een hervorming van het secundair onderwijs.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik vind dat u vandaag een merkwaardig antwoord hebt gegeven. U zegt dat er geen vuiltje aan de lucht is. Er zijn een heleboel verworvenheden over eindtermen, over het feit dat er zou moeten worden bespaard in het secundair onderwijs en dat daar verschuivingen nodig zijn. U zegt dat er alleen nog wat discussie is tussen de vakbonden, tussen de netten en tussen de leden van de regering. Maar verder is er geen vuiltje aan de lucht.

Ik vind dit merkwaardig, want ik heb de indruk, mijnheer de minister, dat u op zeer korte termijn met drie concrete problemen zit waar een vervaltermijn aan vastzit. Het eerste is de uitvoering van

het Tivoli-akkoord. De regering heeft zelf gezegd het Tivoli-akkoord te zullen uitvoeren ter gelegenheid van de begrotingscontrole. Dat was de voorwaarde waaronder de SP, na veel druk, het Polderakkoord heeft goedgekeurd. Als u de begrotingscontrole in de loop van de maand februari wil doen, hebt u nog een tweetal weken de tijd, want de laatste week van de maand februari ligt wat moeilijk.

De tweede deadline komt naar voren in een nota van minister Martens. Hij zegt, met enige zachte druk vanuit de Guimardstraat, dat het Tivoli-akkoord alleen mogelijk is in een breder kader. U zegt dat u hier niet op hebt gereageerd. Toch kwam er onmiddellijk daarna een reactie, die door iedereen werd geïnterpreteerd als een reactie op deze nota. U zult dus op zeer korte termijn, en de deadline valt samen met die van het Tivoli-akkoord, een oplossing moeten vinden voor een mini-, midi- of misschien wel miseriehervorming voor het secundair onderwijs.

De derde deadline is die van de benoemingsstop. Hierover heeft de regering een akkoord bereikt in een voorontwerp van decreet. De CVP-fractie zegt dat ze dat niet wil, dat het er dan ook niet komt, en dat het niet door de regering zal worden voorgelegd. Zult u dit nu eigenlijk voorstellen, en wanneer komt het voor het parlement ?

U zit in een vrij moeilijke positie, hoewel u doet alsof er geen problemen zijn, alsof alleen nog een en ander moet gisten. Ik heb de indruk dat u volop in het gistingproces zit en bijna in het gerstenat aan het verdrinken bent.

De voorzitter : Gisting kan soms de kwaliteit van een product ten goede komen.

De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil namens onze fractie duidelijk stellen dat we op de uitvoering van het Tivoli-akkoord staan. Daar kan om twee redenen geen twijfel over bestaan. Ten eerste levert dit Tivoli-akkoord op een aanzienlijke wijze bijkomende middelen voor het basisonderwijs, wat we steeds hebben gevraagd. Ten tweede is de studie over de objectivering van de verschillen tussen de netten erin opgenomen, met als uitgangspunt dat elke leerling evenveel waard is. Voor ons is het de logica zelf dat deze studie ook wordt uitgevoerd ten aanzien van het secundair onderwijs.

Sarens

We zijn ons ervan bewust dat in het Tivoli-akkoord staat ingeschreven dat een gedeelte van de middelen dienen te komen uit een rationalisatie van het secundair onderwijs. Ook dit is niet nieuw. Volgens ons is dat haalbaar, als er goed wordt getimed. Er groeit een consensus om te stellen dat de rationalisatie pas kan gebeuren op 1 september 1999. Dat geeft hen de nodige tijd om zich goed te organiseren.

Ten tweede : aan het voorstel tot rationalisatie ligt bij onze fractie een dubbele inspiratie ten grondslag. Die inspiratie vind ik ook terug in hetgeen nu voorligt. Enerzijds moet er rekening worden gehouden met pedagogische aspecten. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de oriëntering. Anderzijds is er het budgettaire luik. We hebben dat nooit onder stoelen of banken gestoken.

We zijn ervan overtuigd dat mits een goede begeleiding deze hervorming tot een goed einde kan worden gebracht. Er moet een duidelijke beloning komen voor diegenen die overgaan tot samenwerking – welke vorm die samenwerking in de toekomst ook zal aannemen. Wat het personeel betreft, moet het statuut van de tijdelijken worden aangepakt. Ook moet de uitredingsregeling van het personeel worden verfijnd. Samen met de natuurlijke afvloeiing moet dit leiden tot een sociaal begeleide operatie. Daarbij moet er dus inhoudelijk worden bijgestuurd, zonder dat dit voor het personeel sociale problemen oplevert.

Inzake de benoemingsstop kan ik slechts het standpunt herhalen dat we altijd hebben ingenomen. Op het ogenblik dat we het decreet over de benoemingsstop hebben goedgekeurd, hebben we duidelijk gezegd dat deze slechts geldig was voor de duur voorzien in het decreet zelf. We hebben eraan toegevoegd dat de zaken daarna opnieuw moeten worden bekeken. Wat ons betreft, kan de benoemingsstop niet worden verlengd. Dat laatste is trouwens vandaag realiteit geworden. Er ligt immers geen ontwerp van minidecreet voor. Ons standpunt is dus duidelijk.

De heer Karel De Gucht : Er is letterlijk gezegd dat er een voorontwerp is. Mevrouw Maes en de heer Sannen hebben dat ook gehoord.

De heer Freddy Sarens : Er ligt op dit ogenblik geen ontwerp van decreet over onderwijs voor.

Het parlement zal zijn rol spelen. Deze discussie moet uitmonden in de goedkeuring van een

decreet. Dat zal in deze commissie worden voorbereid. Ik neem aan dat elke fractie zijn rol zal kunnen vervullen en zie dus niet in dat er terzake een probleem zou kunnen rijzen.

Ten slotte wil ik nog even iets zeggen over de verhouding 100/76. Daarover wordt veel gepraat. Ik deel terzake de mening van de heer Swinnen. Dat staat in het regeerakkoord – in de beleidsbrief van de minister-president – vermeld. En ook in het Schoolpact wordt daarnaar reeds verwezen. In afwachting van een eventuele wijziging kunnen we ons dan ook best aan deze verhouding houden.

Minister Luc Van den Bossche : In de beleidsbrief van de minister-president is die verhouding niet cijfermatig uitgedrukt.

De heer Freddy Sarens : Er staat wel dat het een aanvaardbare verhouding moet zijn.

De heer Karel De Gucht : Dat staat daar niet in.

De heer Freddy Sarens : Ten slotte wil ik nog iets zeggen over het statuut van de nota die iedereen blijkbaar heeft gelezen, en waarover zoveel wordt gesproken. Het gaat om een nota van de partij. De nota is besproken in de fractie, en voorgelegd aan het partijbureau. Het is een specifieke uitingsvorm van onze democratie; we leveren in onze fracties en in onze partij als geheel creatief werk af. Ik kan me echt niet voorstellen dat iemand problemen heeft met het feit dat we als partij onze rol spelen.

De voorzitter : Wenst de minister nog het woord te voeren ?

Minister Luc Van den Bossche : Neen, mijnheer de voorzitter : ik heb reeds op de vraag van de heer Sannen geantwoord.

De heer Ludo Sannen : Die eerste schijf van 100 miljoen frank kan niet bij het secundair onderwijs worden gehaald. Stel dat het totaalbedrag van 1,8 miljard frank evenmin uit dat secundair onderwijs kan komen. Zal het basisonderwijs dan toch zijn 1,8 miljard frank krijgen ?

Minister Luc Van den Bossche : Ik heb op uw vraag in alle duidelijkheid en ondubbelzinnig geantwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.10 uur.*